

PÁRTUNK ÉS FORRADALMUNK ELSŐ
KATONÁJÁNAK

Azokban a napokban, amikor valamennyi népünk léte vagy nemléte forgott kockán

*Te, Tito elvtárs,
az elszabadult tűzvész füstjéből felmagasodva, fegyverrel a kézben
adtad tudtára az egész világnak, hogy sem ágyúcsőnek, sem hóhér
kötelének fejet nem hajtunk soha.*

*Mint a Jugoszláv Kommunista Párt titkára, ezerkilencszáz-
negyvenegy nyarának elején felkelésre szólító felhívást írtál alá,
amely az első partizánaknak tompa morajától kísérve az egész or-
szágban visszhangra lett.*

*Felhívásod, amelyet áthatott a forradalom győzelmébe vetett
tántoríthatatlan hit, nemcsak a humánus tiltakozó szava volt egy
elárult és letiport ország kegyetlen és aljas megsemmisítése ellen.
Hangod harci kürtként harsant, ellenállásra szólított a nagy erejű
ellenséges hadakkal szemben akkor, amikor a leigázott Európa szí-
vében a mi népi fegyvereink dörrenései voltak az első hírmondói a
legelemibb emberi jogok végső győzelmének.*

*Belgrádtól és Užicétól Bihácig és Slunjig, Banijától és a Pa-
puktól — az Igmánon, a Jahorinán, a Kozarán és a Grmečon át —
a Fruška goráig, a Romanijától és a Magličtól Drvárig és a Sočáig,
Sandžaktól, a Durmitortól, Makedóniától és a Kosmettől a Dunáig
és a Dráváig századaid élén Te léptettél csatából csatába, mi pedig
követtük lobogódat, mint ahogy ma is követjük, mert hittük és*

A belgrádi Književnost folyóirat 1982 április—májusi száma a következő jegyzettel közli Miroslav Krleža írását: „Tito elvtársnak 1958. július 4-én, a sutjeskai csata 15. évfordulójának tjentištei ünnepségén, Jugoszlávia nemzeti és nemzetiségei nevében diszoklevelet adtak át. A Harcos Szövetség Végrehajtó Bizottságának kérésére, Dragi Milenković, a bizottság akkori tagja szerint az oklevél szövegét Miroslav Krleža írta. Eredetijét a Harcos Szövetség levéltárában őrzik.”

hisszük, hogy a győzelemhez, amelyért több mint másfél millió hazánkfia áldozta életét, egyetlen út, a pártunk útja vezet.

Ma, a sutjeskai győzelem tizenötödik évfordulóján e köré a fenséges csonttár köré gyűlve, emlékezetünkbe idézzük, Tito elvtárs, azokat a szavaidat, amelyekben — mint a népfelszabadító hadsereg parancsnoka — elismeréssel adóztál ez egyedülálló ütközet valamennyi elesett és élő harcosának, a rongyosok, mezítlábasok és éhesek hadának, amely azonban mégis legyőzte a tízszeres túlerőben levő és összehasonlíthatatlanul jobban felfegyverzett ellenségét.

— Elesett katonáid halálának komor méltósága előtt tisztelgve, Te, Tito elvtárs, az I., II., III. és VII. hadosztály, az 1. majevicai és a 6. kelet-boszniai brigád harcosainak, parancsnokainak és politikai biztosainak, mindazoknak, akik e hegyi folyó vad zuhatagai között vérük hullásával tanúsították a hazájukhoz és a nemzetközi proletár-szolidaritáshoz való hűségüket, a legnagyobb harci eredményeket ismerted el, amilyenek egyedül a forradalom katonáit ékesítik.

Ilyen erényeidnél fogva, Tito elvtárs, Te is mindig példaképünk voltál, amint a párt élére kerültél. Tudatos állhatatosságoddal, amellyel megmutattad, hogyan kell legyőzni a halálos veszedelmet mindent legyűrő akarattal és a túlerővel dacolva.

Már Užicénél, 1941 őszén, világosan felismerted, hogy az ellenségen tulajdon hadászati és politikai szállásfészkeiben kell rajtaütni, s így jelentél meg brigádjaiddal Szarajevó és Rijeka, Ljubljana és Zágráb kapuinál. Ezerkilencszáznegyvenkettő elején pedig, amikor századaid a túlerőben levő ellenség nyomására Karlovác és Slunj alól Likán és a Grmečen át visszavonulni kényszerültek, a Te éleslátásod döntött arról, hogy el kell foglalni Prozort, átkelni a Neretván, s hogy az ellenséget a Crna Gora-i, hercegovinai és sandžaki sziklás vadonban kell szétverni. Így lett a Sutjeska, a Zelenogora, a Maglič és a Volujak ragyogó győzelmek színtere, s amikor az ellenséges hadak főparancsnoksága már aláírta harapófogóba szorított harcosaid kollektív halálos ítéletét, Te kitörtél a tűzgyűrűből, merészen északnak fordultál Szarajevótól Višegrádig, és felszabadítottad egész Kelet-Boszniát. Három hónappal később, 1943 novemberében, Jajcában, már lefektetted mai, szocialista szövetségi köztársaságunk alapjait.

Az új Jugoszláviáért, az egyenjogú és szabad népek közösségeért folytatott harc mindannyiunk közös harca. Minden győzelmünk a Te nevedhez és harcosaid, parancsnokaid, politikai bizto-

said meg valamennyi politikai munkatársad nevéhez fűződik. Jugoszlávia dicső harcokra és az új, demokratikus szocialista társadalmi viszonyok építésében felmutatott ragyogó sikereikre büszke népei elismerésüket fejezik ki Neked, Tito elvtárs, pártunk és forradalmunk első katonájaként szerzett múlhatatlan érdemeidért.

BORBÉLY János fordítása